

Verslag expertmeeting hervorming muziekeducatie Langedijk 5-10-2012

Aanwezig

Eric van Tatenhove	-	projectleider, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Langedijk
Fokko Bons	-	beleidsmedewerker Cultuur gemeente Langedijk
Arnold van Workum	-	voorzitter provinciaal bestuur KNFM Noord-Holland-Utrecht
José van der Hert	-	verslag

Inleiding

E. van Tatenhove opent de vergadering. De aanwezigen introduceren zichzelf. A. van Workum is voorzitter van het provinciaal bestuur Noord-Holland – Utrecht van KNFM (Koninklijke Nederlandse Federatie van Muziekverenigingen); amateur muzikant; is geen culturele beleidsmedewerker en acht zich geen expert op het gebied van muziekeducatie, maar meer een ervaringsdeskundige. Hij is bereid om vanuit zijn ervaring zaken te bespreken.

De voorzitter licht toe dat met de input vanuit de expertmeetings een uitgangsnootie aan het college wordt voorgelegd, waarna het interactieve traject met stakeholders wordt opgestart.

Bespreking elementen uit e-mail met reactie op discussienota van A. van Workum

- In zijn e-mail uit A. van Workum zijn verbazing over het feit dat verenigingen / burgerraadslid Van Dongen niet op de hoogte waren van het onderhavige project. Dit wordt door E. van Tatenhove tegengesproken. Het model van gemeenteraadslid Van Dongen is als scenario opgenomen in de discussienota. Voorts is door wethouder Beers tijdens het halfjaarlijks overleg met de muziekverenigingen melding gemaakt dat via de scenariomethode tot een nieuw model moet worden gekomen.
- E. van Tatenhove vraagt naar de oorzaak van de uitspraak dat in veel plaatsen een daling van het leerlingenaanbod optreedt. A. van Workum legt uit dat aan deze stelling geen cijfermateriaal ten grondslag ligt. Wat je ziet gebeuren is dat, door toename van inzet door professionele muziekdocenten / muziekinstellingen i.t.t. het lesgeven door amateurdocenten in het verleden, de kosten van de muziekopleiding zijn toegenomen tot € 600 - € 700 per jaar. Dit wordt door velen als te duur ervaren waardoor men afhaakt. Muziek is een hobby en dat doe je voor weinig geld. Tot voor kort kreeg men les – een instrument – kleding tegen een kleine contributie bij de verenigingen die met optredens een inkomen genereerden. Heden zien verenigingen hun inkomsten dalen waardoor een beroep wordt gedaan op subsidie en de eigen bijdrage van de leden wordt verhoogd. In Amsterdam zet men in op de jeugd tot 18 jaar die 40% korting krijgt bij lidmaatschap van een muziekvereniging. Daarna moeten zij 'het volle pond' betalen. Dit is het moment dat men afhaakt. Voor de verenigingen praat de Amsterdamse Bond(BAAM): deze is redelijk afwachtend naar subsidiëring en opleiding toe. De BAAM is wel op zoek hoe e.e.a. efficiënter / voordeliger kan.
F. Bons geeft aan dat in Langedijk de kostprijs voor een half uur muziekonderwijs per week op jaarbasis € 1100 – € 1200 bedraagt. Minus de subsidie betekent dit € 600 eigen bijdrage. Desgevraagd antwoordt A. van Workum dat in Amsterdam de Hafa-korting berekend wordt over € 600.

Conclusie 1: het leerlingenaantal daalt door maatschappelijke ontwikkelingen, niet door de kosten van de muziekschool. Het is een landelijke trend. Er zijn nog veel bloeiende orkesten met een goed aanbod en veel leerlingen hetgeen een aanzuigende werking heeft, maar in veel plaatsen / verenigingen daalt het aantal – is er minder belangstelling. E.e.a. heeft ook te maken met marketing / zichtbaarheid van de verenigingen / orkesten; men moet andere wegen zoeken om inkomsten te genereren. E. van Tatenhove merkt op dat je wel iets kunt met de zichtbaarheid, bijvoorbeeld op projectbasis (evenementen, museum, projecten met kinderen) die meer aansluiten bij deze tijd. A. van Workum merkt op dat voorheen iedereen in de buurt van de vereniging woonde - familiebinding. Dat is ook veranderd. Er is dus meer individualisme.

Verslag expertmeeting hervorming muziekeducatie Langedijk 5-10-2012

Conclusie 2: hervorming muziekeducatie gaat op voor verenigingen en onderwijs. Inkomsten van vroeger laten een groot verschil zien met tegenwoordig en moeten op een andere manier worden gegenereerd.

- In zijn e-mail stelt A. van Workum dat de HaFaBra sector door specifieke methodiek een netwerk van eigen docenten heeft, waardoor goedkoper en met behoud van kwaliteit muziekeducatie kan plaats vinden. E. van Tatenhove vraagt hoe in dit geval de kwaliteit wordt geborgd. A. van Workum geeft aan dat de betere muzikanten (na het conservatorium) beroepskrachten werden maar er – uit hobbyïsme – andere taken bij doen. Dit betekent heel veel deskundigheid waarmee je kwaliteit kunt waarborgen op een budgettair vriendelijke manier. Veel verenigingen hebben een eigen opleidingsinstituut. Met het inhuren van externe expertise kunnen zij, professioneel aangestuurd, op kwaliteit een toets neerzetten. Hiervoor bestaan toetsingsinstrumenten. Voorts merkt A. van Workum op dat ook moet worden gekeken naar continuïteit. Het raamleerplan van Havabra vormt de basis waardoor regels goed worden gehanteerd.
- A. van Workum geeft aan dat processen moeten worden begeleid en verenigingen moeten samenwerken. F. Bons antwoordt dat dit laatste al gebeurt. In dit verband verwijst F. Bons naar de expertmeetings van juni en augustus jl. waarbij een gezamenlijk gevoel ontstond over wat op het gebied van muziekeducatie het vervolg zou moeten zijn. De motivatie van binnenuit werd als belangrijkste element naar voren gebracht; deze motivatie moet getriggerd worden en naar boven gebracht. Ook in Langedijk zijn eerdergenoemde ontwikkelingen van minder leden en minder zichtbaarheid van verenigingen aan de orde. Burgerraadslid Van Dongen heeft aangegeven dat de verenigingen niet tevreden zijn over hoe muziekonderwijs wordt aangeboden door Stichting Cool. De vraag is echter of dit de enige oorzaak is dat verenigingen minder leden krijgen. Door de experts werd in eerdergenoemde expertmeetings het accent op onderwijs gelegd als bron / vindplaats om kinderen enthousiast te maken; dan te kijken hoe het muziekonderwijs te organiseren en muziekverenigingen hieraan te koppelen. A. van Workum onderschrijft de mening dat kinderen al jong bekend moeten worden gemaakt met muziek en cultuur. Dit kan door veel meer samenwerking te zoeken met aanpalende kunstvormen. E. van Tatenhove merkt op dat het ook gaat om de vorm: het moet 'cool' en 'flitsend' zijn.
- F. Bons geeft aan dat in bestuurlijk overleg door verenigingen is aangegeven dat samengaan moeilijk is. Desgevraagd antwoordt A. van Workum dat er vaak sprake is van culturele verschillen; in Lisse is er echter een situatie gecreëerd waarbij de gemeente aan 2 verenigingen zelf de keuze liet naar welke vereniging de subsidie moest gaan. Dit heeft geleid tot een succesvol samengaan in vereniging Da Capo. Eventueel kan een lid van deze vereniging als gastspreker worden gevraagd.
- F. Bons geeft de geschetste lijnen tijdens eerdergenoemde expertmeetings aan: a. intrinsieke motivatie bij kinderen naar boven krijgen waarbij onderwijs en samenwerking tussen verenigingen een belangrijke rol spelen, aangevuld met inhuur van professionele docenten en tegelijkertijd b. zichtbaarheid verenigingen naar voren brengen. E. van Tatenhove antwoordt dat de gemeente t.a.v. a. de infrastructuur kan faciliteren waardoor een basisvoorziening muziekeducatie ontstaat en t.a.v. b. meer zichtbaarheid van verenigingen moet stimuleren waardoor meer inkomsten worden gegenereerd.
- E. van Tatenhove merkt op dat overstijgend denken in het belang van het kind is en een voorwaarde voor succes van slagen. A. van Workum zegt dat verenigingen wel vaak voor het eigenbelang gaan.

Bespreken scenario's discussienota 'hervorming muziekeducatie Langedijk' getoetst aan beleid KNFM

Scenario A – muziekonderwijs via een vereniging van muziekdocenten

Mening expertgroep: los zand; hiervan is men geen voorstander.

Verslag expertmeeting hervorming muziekeducatie Langedijk 5-10-2012

Scenario B – Toekennen individuele leerling-bijdrage voor muziekonderwijs

Mening expertgroep: zou als vorm in deze tijd passen, maar betekent veel administratieve rompslomp en een versnipperde uitvoering.

Scenario C – oprichting nieuwe culturele organisatie

Mening expertgroep: dit is een middel; geen scenario. De gemeente moet veel meer in een netwerkorganisatie denken.

Scenario D – plan Cool

Mening expertgroep: professioneel plan maar te veel aanbodgericht in plaats van vraaggericht. Er is geen rol voor onderwijs / verenigingen opgenomen.

Scenario E – plan burgerraadslid Van Dongen

Mening expertgroep: goede elementen maar te beperkt (alleen hafa). Hoort binnen plan D (Cool), om te vormen naar een nieuw scenario F.

Op de vraag van A. van Workum antwoordt E. van Tatenhove dat in scenario F de verantwoordelijkheid niet meer bij de verenigingen wordt gelegd maar wordt gedeeld. Het gaat om een basisvoorziening voor in, na of buiten school waarbij binnen de netwerkorganisatie het aanbod op de vraag wordt gerealiseerd met financiering vanuit onderwijs en gemeente. Dan komt ieder kind in aanraking met muziek. De gemeente moet keuzes maken; er is nog steeds een acceptabel bedrag waardoor het goedkoper wordt met behoud van kwaliteit en kwantiteit.

Algehele conclusie van de expertgroep was dat geen van de 5 scenario's voldoet. Indien wordt gekozen voor één scenario bereik je niet het resultaat waarom deze tijd vraagt.

Wat verder ter tafel komt / conclusie / sluiting

E. van Tatenhove vraagt of de ambitie met de discussienota te hoog is. A. van Workum vindt het een spannend plan waarbij de haalbaarheid nog niet zeker is. De vraag is hoe het verenigingsverhaal hierin past. Daar zal hard aan gewerkt moeten worden vanuit gemeente en verenigingen. Gemeente moet faciliteren; verenigingen moeten aan het werk om de zichtbaarheid te verbeteren en met goede plannen naar de gemeente komen waarvoor subsidie kan worden gegeven. Het is te makkelijk om het volledige lesgeld van Hafa- leerlingen te subsidiëren. E. van Tatenhove onderschrijft dit; de gemeente moet keuzes maken en wil dus opbrengsten zien. Je geeft verenigingen een rol en met de wijze waarop een vereniging hiermee omgaat kan de gemeente verder. Het gaat dus om wederkerigheid.

A. van Workum merkt op dat verenigingen de zichtbaarheid hebben veronachtzaamd omdat het niet gevraagd wordt. Tegenwoordig kijkt men naar goedkopere alternatieven zoals CD in plaats van de artiest. Dit vergt actie - ondernemerschap – de boer op – competitie – publiek kweken waarmee je toekomst creëert. “De luiken moeten weer open”.

Veel mensen kennen het genieten van muziek maken niet omdat ze er nooit kennis mee hebben gemaakt: zie Banco Sabadel op you tube.

Muziekeducatie is heel breed en heel divers in Nederland. Velen zitten nog in traditionele rollen, maar hebben soms evengoed een geweldig showorkest en hebben veel aanwas van leden. In Noord-Holland is er echter te weinig zichtbaarheid. Dit heeft te maken met de lokale cultuur.

De gemeente moet goed volgen wat zich in de maatschappij voordoet en op basis daarvan het beleid maken, dus niet zomaar geld geven. De gemeente moet hierbij objectiviteit en zorgvuldigheid betrachten in het proces.

Verslag expertmeeting hervorming muziekeducatie Langedijk 5-10-2012

E. van Tatenhove dankt de heer Van Workum voor zijn inbreng en sluit de vergadering.